

Provkonstruktion

Provkonstruktion

Årskurs: 6

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Rätt och fel i samhället

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse av etiska och moraliska frågor samt hur dessa påverkar individer och grupper i samhället.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Provet kopplar till det centrala innehållet, som handlar om "värderingar, lagar och normer och hur dessa påverkar individers och grupperns beteenden."

Kunskapskrav

Provet kopplar till följande kunskapskrav:

- Förmåga att redogöra för begrepp relaterade till etik och moral.
- Förmåga att diskutera hur begrepp påverkar handlingar och beslut i samhället.

Prov

Faktafrågor

1. Vad innebär etik?

- A) En konstform

- B) En teori eller uppsättning av principer som definierar rätt och fel
- C) En typ av mat
- **D) En religiös övertygelse**

2. Vilket av följande är ett exempel på ett moraliskt dilemma?

- **A) Att berätta sanningen eller skydda någons känslor**
- B) Att välja mellan två klädesplagg
- C) Att köra bil eller cykla
- D) Att titta på film eller läsa en bok

3. Hur påverkar lagar våra handlingar?

- **A) Lagar styr hur vi bör bete oss och kan leda till straff vid överträdelse**
- B) Lagar har ingen påverkan
- C) Lagar förbjuder oss att tänka fritt
- D) Lagar är bara riktlinjer

4. När kan lagar och moral krocka?

- A) Vid helt oskyldiga handlingar
- **B) När exempelvis eutanasi är lagligt men moraliskt omdebatterat**
- C) Endast i politiska frågor
- D) I privatekonomiska beslut

5. Varför är det viktigt att diskutera rätt och fel?

- **A) För att förstå och hantera olika perspektiv och bygga en rättvisare värld**
- B) För att vinna debatter
- C) För att undvika konflikter
- D) För att följa lagarna

6. Vad handlar etik i grunden om?

- A) Att följa traditioner
- **B) Att avgöra vad som är rätt och fel**
- C) Att tjäna pengar
- D) Att analysera statistik

7. Vilken roll har media i att påverka våra värderingar?

- **A) Media kan forma och påverka våra åsikter och värderingar**
- B) Media har ingen roll
- C) Media är alltid objektiva

- D) Media bör inte påverka oss

8. Vad innebär normer i samhället?

- **A) Oskrivna regler och förväntningar på beteende i olika sammanhang**
- B) Lagar som tvingar människor
- C) Rädsla för att bryta mot regler
- D) Att alltid följa traditioner

9. Hur kan vi hantera dessa etiska dilemman?

- A) Genom att ignorera dem
- **B) Genom att diskutera och analysera dem**
- C) Genom att fråga andra vad de tycker
- D) Genom att alltid göra det som är lagligt

10. Vilka faktorer påverkar våra moraliska beslut mest?

- A) Ekonomi
- B) Gruppträck
- **C) Värderingar och personliga erfarenheter**
- D) Intelligens

11. Vilken betydelse har kulturella skillnader i moraliska frågor?

- A) Ingen betydelse
- **B) De kan skapa olika perspektiv och lösningar**
- C) De gör alla överens
- D) De påverkar inte etik

12. Hur definieras rättvisa i olika samhällen?

- A) Som en universell princip
- **B) Som något som kan variera mellan kulturer**
- C) Som alltid lika för alla
- D) Som en ekonomisk fråga

13. Varför är det viktigt att förstå lagar?

- A) För att kunna bryta mot dem
- **B) För att veta hur man ska agera offentligt**
- C) För att fråga om lov
- D) För att förstärka normer

14. I vilken situation kan en lag uppfattas som orättvis?

- A) Ingen
- **B) När den strider mot allmänna värderingar**
- C) Enbart i politiska frågor
- D) Vid enstaka incidenter

15. Vad är ett viktigt steg i att lösa moraliska konflikter?

- A) Att straffa
- **B) Att lyssna på olika åsikter och perspektiv**
- C) Att undvika diskussioner
- D) Att bara följa sina instinkter

Resonerande frågor

1. Hur skulle du hantera ett etiskt dilemma om du stod inför en svår situation där både lagar och moral krockade?

Syftet är att undersöka elevens förmåga att reflektera över egna värderingar i svåra beslut.

2. Diskutera en aktuell samhällsdebatt som berör rätt och fel.

Syftet är att bedöma elevens kunskap om samtida etiska frågor och deras förmåga att relatera till dem.

3. Vilken roll har dina personliga värderingar i hur du ser på lagar och normer?

Frågan ger elever möjlighet att utforska och beskriva sin egen värdegrund.

4. Hur kan vi genom utbildning öka medvetenheten om moraliska dilemman i samhället?

Syftet är att få elever att tänka kritiskt om utbildningens funktion i samhället.

5. Ge exempel på situationer där olika moraliska perspektiv kan leda till motsatta beslut.

Detta hjälper eleverna att se komplexiteten i moraliska diskussioner.

6. Hur kan vi skapa en miljö där människor vågar diskutera svåra etiska frågor?

Syftet är att uppmuntra eleven att tänka på betydelsen av kommunikation och trygghet i diskussioner.

7. Vilka konsekvenser kan uppstå när lagar och normer inte överensstämmer?

Genom att besvara frågan visar eleverna sin förståelse för lagens roll i samhället.

8. Reflektera över ändringar i lagar som skett baserat på moraliska debatter. Syftet är att låta eleverna analysera historiska exempel och deras påverkan på samhället.

Bedömning

Provet består av faktafrågor och resonerande frågor. Faktafrågorna är värda 1 poäng vardera, och det finns totalt 15 faktafrågor.

De resonerande frågorna är värda 2 poäng vardera, och det finns totalt 8 resonerande frågor.

För att uppnå betyg E krävs det minst 8 poäng, betyg C kräver 12 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor) och betyg A kräver 18 poäng (varav minst 5 poäng från resonerande frågor).